

cash in on a booming new market in digital learning (Newsweek, Febr. 4, 2002). *Whether on-line learning – “webucation” – is the way to supply that need is coming under sharper security from both academics and business investors* (Guardian Weekly, May 1-7, 2003) [Зацний с.15].

Отже, XXI сторіччя можна дійсно вважати «віком комп'ютерних технологій та Інтернет». Завдяки розповсюдженню всесвітньої Інтернет-мережі допомогла з'явилися такі продуктивним одиниці як *information, cyber, hacker, web* та їх похідні. Слід зазначити, що на даний момент постійним постачальником лінгвальних одиниць залишається Інтернет та фактором трансформації відповідного сегменту англомовної картини світу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. М.: Высш.шк., 1989. – 126с.
2. Зацний Ю.А. Сучасний англомовний світ. – Л.: ПІАС, 2007. – с.15-30

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Юлія Федорова – асистент кафедри англійської філології Маріупольського державного гуманітарного університету, здобувач Запорізького національного університету.

Наукові інтереси: неологія та поповнення словникового складу англійської мови.

ОБРЯДОВІ НОМІНАТЕМИ ВЕСІЛЬНОГО ЦИКЛУ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРИДАНОГО ТА ВЕСІЛЬНИХ ДАРІВ В УКРАЇНСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ І ПОРТУГАЛЬСЬКІЙ МОВАХ

Оксана ЧАЙКА (Дрогобич, Україна)

У статті проводиться зіставно-типологічний аналіз обрядових номінацій весільного циклу на позначення посагу, даризни та весільних подарунків в українській, англійській і португальській мовах; характеризуються спільності та відмінності їх семантики, структури й функціонування.

The article deals with wedding rites nominal units in the Ukrainian, English and Portuguese languages, presents the analysis of the semantics, structure and functioning of the rites nominal units with focus on their similarities and peculiarities.

Однією з домінуючих діяльностей людини, як члена етносу, поряд з мовленнєвою, побутовою та іншими є її пізнавальна діяльність. Закріплення результатів цієї діяльності відбувається через вербалізацію кодів культури у мовні категорії й поняття, що пояснюється семіотичним і структурним ізоморфізмом мови та культури (М.І. Толстой, С.М. Толстая, Ю.С. Степанов, О.В. Тищенко).

Численні етнолінгвістичні та лінгвокультурологічні праці привертають до себе увагу науковців архетипно-символічною основою слов'янської, германської та романської культур, проте структурно-семантичні й функціональні особливості мовних одиниць на позначення весільних обрядодій в українській, англійській і португальській мовах ще не були об'єктом комплексного зіставного дослідження. Так, взаємодія мови й культури, архетипна символіка й вербалізація етнокультурних кодів можуть пояснюватися за допомогою методів семантичної реконструкції. Значно полегшує аналіз урахування належності обрядових номінатем до певних концептосфер, наприклад, таких як: ДОЛЯ, ЩАСТЯ, РІД, ШЛЯХ ін. (О.Тищенко, Т. Цив'ян).

Концепт ДАР в українській, англійській і португальській мовах, перш за все, семантизується як: а) наділення нареченої посагом; б) обдаровування наречених; в) весільні подарунки; г) побажання щастя молодим і народження дітей у майбутньому, – та репрезентується у мові групою обрядових номінатем весільного циклу (далі у тексті – ОН) на позначення відповідних обрядодій, ритуалів і поведінки мовців.

Українська, англійська і португальська культури характеризуються великою кількістю назв на позначення майна, виділеного з боку батьків нареченої. Так, серед основних і найширших за змістом найменувань посагу в українській мові існують ОН: *посаг* 'майно, гроші, які дають батьки або родичі наречених'; 'придане, у яке входить лише земля, гроші, худоба, вівці; придане, у яке входить лише одяг' [20: 108]; пор. також *живий посаг* 'частина приданого, яка складається з домашньої худоби' [10: 39; 20: 108]; *придане* 'посаг' [20: 107; 10: 39], *приданки* 'т.с.' [16: 146], пор. також *посажна корова* 'корова, подарована батьками дочці при виданні її заміж' [8: 169; 20: 108]; *даризна, дароване, дари* мн. 'речі, предмети особистого користування, які молода одержує як посаг' [10: 39, 125; 20: 108] – від *дарувати*;

діал. *виправа, виправка* ‘т.с.’ [13 (1: 458-459); 6 (1: 82-83)], ‘спорядження дочки (крім посагу)’ [6 (1: 82-83)], ‘власність, яка дається дочці під час виходу заміж і яка складається з білизни, одягу, посуду та ін. домашніх речей’ [14 (1: 178-179)] – від діал. *виправляти* ‘виряджати кого-небудь кудись’ [13 (1: 460)]; *взяток* ‘посаг’ [9 (1: 95)], пов’язана з *узяти/взяти; дівизна, дівозицина, дівизнина* ‘майно, придбане за час дівування’ [14 (1: 387); 16: 150; 20: 109] – від *дів, дівочий*. Кілька укр. ОН мають вихідне предметне значення: *скриня* ‘посаг, до складу якого входить одяг’ [10: 39; 20: 110; 19: 429] – від *скриня* ‘великий ящик з кришкою і замком для зберігання одягу, коштовних предметів і т.ін.’; *лада* ‘скриня з посагом’ [4 (3: 387)], ‘посаг’ [16: 45] – запозичення з німецької: нім. *Lade* ‘рундук, скриня, шухляда’ [5 (3: 181)]. Особливої уваги заслуговують укр. ОН *худоба* ‘майно, скарб’ [13 (11: 167)], ‘скриня з усім надбанням для дівчини, що виходить заміж’ [8: 226; 20: 110] і *худовий продукт* ‘посаг, до складу якого входять худоба, одяг, взуття’ [9 (2: 348)]. ОН *худоба* тут не слід сприймати в її прямому значенні, тому що вживається вона в обрядовому значенні як евфемістичне позначення власності взагалі, а не лише корів та інших тварин (від *худий* ‘поганий’ як евфемізм з огляду на нечисту силу, яку нібито потрібно ввести в оману). Пор. також рос. *худоба* ‘майно, скарб’ і польськ. *chudoba* ‘убогий скарб’ [17 (4: 282; 26: 186; 18 (2: 359)]. Іншими ОН цієї групи є: *кубло* ‘постіль, що дарується дівчині як посаг’ [8: 109]; *подушка* ‘клунок з особистими речами, які молода бере з собою до дому молодого’ [9 (2: 96)] – від *подушка* як одна із складових частин цілого цього майна; *рубаття* ‘білизна’; ірон. жарт. ‘посаг’; ‘лахміття’ [9 (2: 194); 20: 111] – імовірно, від *рубати* ‘розділяти щось на шматки, ударяючи чимось гострим з розмаху’.

В англійській мові ОН аналогічного змісту відомі як *brideprice* ‘посаг’ [25: 36] – букв. ‘ціна за наречену’; *dower, dowry* ‘посаг’; ‘посаг, до якого входять корови, речі побуту й т.ін.’ [25: 36]; *portion, dot* ‘посаг’; ‘дари, предмети побуту, гроші, зібрані серед людей нареченою для її посагу’ [25: 38]; *dry money* ‘посаг’; ‘посаг, який видається грошми в еквіваленті за домовлену худобу’ (букв. ‘сухі гроші’) [25: 36]; *endowment* ‘посаг’ – віддієслівний дериват (див. нижче); *a blanket* ‘посаг, який видається всіма предметами побуту, необхідними на господарстві’ – букв. ‘покривало’ [25: 36]; *trousseau* ‘постільна білизна, одяг, предмети побуту, які наречена приносить до нового дому після одруження’; ‘часткова компенсація посагу’ [25: 40-41] – від фр. *trousse* ‘1) клунок; торба; 2) пакунок; оберемок’ [23: 740-741]; низка ОН з компонентом ‘скриня (ящик, комод)’: *marriage chest* ‘посаг, до складу якого входить одяг і постільна білизна’ [25: 41], *hope chest* ‘т.с.’ (букв. ‘скриня надії’) [25: 41], *bride’s box* ‘т.с.’ (букв. ‘скриня, коробка нареченої’) [25: 41], *a bottom drawer* (букв. ‘нижня шухляда в комоді, де зберігається посаг’), шотл. *kist* ‘скриня; посаг нареченої’ [25: 45] (наведені англ. ОН з компонентом ‘скриня’ є повними відповідниками та культурно-семантичними аналогами до укр. *скриня, лада* на міжмовному рівні, а англ. *a bottom drawer, trousseau* – культурними еквівалентами; в англійській мові вони лише характеризуються більш поширеною з формального боку номінацією за рахунок атрибутивних іменників для уточнення семантики ключового атрибута). Якщо наречена походила з бідної сім’ї й не мала посагу, вона збирала його серед родичів, сусідів, друзів і знайомих. Ціла низка англ. ОН позначає посаг, який дають дівчині не її батьки, а друзі. Наприклад, *a bridal shower* ‘обдаровування нареченої подарунками’ (букв. ‘злива нареченої’), *a kitchen shower* ‘т.с.’: такі подарунки, як горщики, кухонне начиння, столові прибори і т.д.’; *a bar shower* ‘т.с.’: подарунки нареченій у вигляді склянок, шейкерів і т.д. (сучасніша інтерпретація весіль); *a closet shower* ‘т.с.’: подарунки: вішалки для одягу, сумки для одягу, підставки для взуття [25: 44]. Згідно з американськими традиціями, тепер і наречений може отримати подарунки у вигляді „зливи нареченого”: англ. ОН *a ‘honey do’ shower* ‘обдаровування нареченого фартушками, щітками для одягу та іншими речами, які знадобляться в господарстві’ [25: 44] (передбачаючи майбутні обов’язки нареченого в сім’ї, наречена в такий спосіб жартівливо націлює наперед нареченого на роботу, а не на відпочинок після одруження: *‘honey, do this, honey, do that’* – букв. ‘коханий, зроби це; коханий, зроби те’ [25: 44]).

У португальській мові це віддієслівні (див. нижче) обрядові номінативи *dote* ‘посаг’ [27: 238], *dote de casamento* ‘т.с.’ [27: 844] – від *dotar* ‘давати посаг; наділяти посагом’, *doação* ‘т.с.’ [27: 238], а також *enxoval* ‘посаг (білизна, плаття та інші речі нареченої)’. До дієслівних

конструкції на позначення виділення / одержання посагу належать такі ОН, як укр. *давати / дати посаг* або *придане (на придане)* ‘виділяти певне майно, гроші як посаг нареченої’; *брати / взяти посаг* або *придане (приданого)* ‘одружившись, ставати співвласником майна, грошей нареченої’ (субстантиват середнього роду *придане* – від дієприкметника *приданий* – походить від дієслова *придавати* ‘давати додатково, понад що-небудь’ [20: 107]); *спосажати, спосагувати* ‘давати / дати посаг’ [9 (2: 244); 20: 108]; англ. *to endow* ‘забезпечувати наречену певним майном’ і похідні від нього ОН: *endowment* ‘посаг’, *endower* ‘той, хто забезпечує наречену майном і грішми’ [25: 45; 22: 356]; порт. ОН *dotar, doar* ‘виділяти певне майно і гроші як посаг нареченої; дарувати’ та їхні похідні *doador* ‘той, хто забезпечує наречену майном і грішми’, *dote* ‘майно і гроші як посаг нареченої’ [24: 234; 28: 117], *doação* ‘посаг’, *dozes* ‘збір майна і грошей у посаг нареченої’ [27: 238]. В українській і англійській мовах від основних найменувань посагу були утворені найменування дівчини, яка вже досягла шлюбного віку, але не має посагу для одруження (із заперечним префіксом *без-* в українській мові та суфіксом *-less* в англійській): укр. *безприданка* ‘дівчина, що не має посагу’ [20: 84], *безприданниця, безпосажна дівка* ‘т.с.’ [14 (1: 44)] – від *придане, посаг*; англ. *portionless* ‘без посагу (про наречену)’ [27] – від *portion* ‘1) частка, доля; 2) посаг’. Ці ОН у двох мовах є культурними еквівалентами.

Щодо походження основних одиниць наведеного розряду ОН, то укр. *посаг* пов’язана з друс. *posagъ* – первісно ‘зв’язок, дотик’, а згодом і ‘шлюб; придане’ – від *posagati* ‘намагатися захопити, привласнити що-небудь, зазіхати; сватати; виходити заміж’ [10: 87; 17 (3: 338); 5 (4: 534); 20: 108]. Етимологія англ. і порт. ОН сягає кореня **do-*, пор. грецьк. *dōs* (*δῶς*), *dōron* (*δῶρον*), *dōreá* (*δωρεά*), *dōsis* (*δόσις*), *dōtíne* (*δοτίνη*) із загальним значенням ‘дар’ [2: 62]. У латинській мові слово отримало спеціальне значення – ‘посаг’, тобто дар, який приносить при заміжжі дружина, іноді навіть дар майбутнього чоловіка для викупу нареченої [2: 62]. Англ. *dowager, dower, dowry*, а також *endow, endowment* походять з одного джерела: *dowager* утворилося з сер.-фр. *douagiere*, агентива від *doage, douage* ‘шлюбна частка жінки’ (пор. лат. *dotāre* від *dos* ‘шлюбний пай; шлюбна частка’); *dower* (спершу у формі іменника, а потім і дієслова) та *dowery* → *dowry* – від сер.-фр. *douaire*; *endower* і *endowment* – від сер.-фр./фр. *douer* (остання характеризується такими похідними, як сер.-фр. *endouer*, де *en-* виступає префіксом для лат. *in* ‘в, всередину’, звідки й утворюється англ. *to endow*). Англ. *endowment* із субстантивним суфіксом *-ment* запозичена з англ.-фр. *endow(e)ment*, сер.-фр. *endouement* [23: 165].

Зі свого боку наречений повинен був формально забезпечити посаг нареченої віном. Псл. **věno* [5 (1: 400-401)] своїм вихідним значенням мало ‘плата, викуп за наречену’, пор. рос. заст. *вено* ‘посаг; плата за наречену’, польськ. *wiano* ‘посаг’, але діал. ‘кошти, майно, що їх відбирає вдова від родичів чоловіка’, польськ. заст. *wino* ‘викуп молодого, що дається за дружину її родичам та їй самій’, *wian, wianowanie* ‘т.с.’, чеськ. *věno* ‘посаг’, слц. *vepo*, в.-луж. *wěno* ‘т.с.’ [5 (1: 401)]. У давньоруських пам’ятках ця номінація часто згадується: *вѣно* ‘плата, викуп за наречену; подарунок молодого наречений; посаг, який дає батько нареченої нареченому’ [11 (2: 294)], ‘плата; те, що заплачено’; ‘плата за наречену’; ‘посаг нареченої’ [15 (1: 487)]. Отже, ОН *віно* є давнім слов’янським терміном шлюбного народного права, що сягає звичаю купівлі-продажу нареченої в епоху матриархату. Молодий також, крім віна, записував наречений *привінок* – ‘подвоєння суми віна’ [20: 111; 7: 5]. Згодом звичай давати віно й привінок перевівся, хоча ОН на позначення посагу збереглися. Пор. ОН *калим* ‘у деяких тюркських народів викуп, який дає наречений батькам нареченої за їх згоду на одруження з дочкою’ [5 (2: 350)]. Слов’янське *віно* в його первісному значенні плати за наречену можна зіставити з порт. *arras* ‘посаг нареченого’ – від значення ‘завдаток; застава’ [23]; це, таким чином, лише культурні еквіваленти у двох порівнюваних мовах.

Однак у сучасній українській мові значення ‘плата, викуп за наречену’ для слова *віно* є застарілим або діалектним; це слово з часом стало ширше вживатися у значенні ‘посаг’ – з боку нареченої, але і з цією семантикою воно вже також застаріло. Це – ОН: *віно* ‘майно, гроші, які дають батьки або родичі наречений, коли вона виходить заміж’; діал. ‘рухоме майно, одержане від батьків дівчиною, яка вийшла заміж’ [20: 112]; *велике віно* ‘посаг, до якого входять земля, гроші, дві корови, двоє телят і дві вівці’ і *мале віно* ‘посаг, до якого

входить невелика сума грошей, одна корова, одна вівця' [9 (1: 129)]; дієслова та дієслівні конструкції: *сплатити віно, вложити віно* 'дати посаг' [9 (1: 129); 20: 112]; *вивінувати, обвінувати, відвінувати* 'т.с.' [9 (1: 118)]; *звінуватися* 'позбавитися посагу' [14 (2: 132)]; *відвінувати* 'оженити або видати заміж'; 'загубити що-небудь' [9 (1: 118)], що, ймовірно, пояснюється втратою молодості й дівування, а також передачею батьківської влади (тобто її втратою) над донькою в руки чоловіка / нареченого.

Ще однією ОН з амбівалентною семантикою 'викуп за наречену' і 'посаг нареченої' є українська безеквівалентна номінативна одиниця *куна* [16: 144; 20: 110], а також субстантивованій прикметник середнього роду *кунне* – від значення 'плата князеві, поміщикаві за шлюб, за викуплену наречену (первісно у вигляді хутра куниці)' [5 (3: 140-141); 14 (2: 325)].

Усе те, про що домовлялися на „змовинах”, фіксувалося в особливих документах. Серед українських назв на позначення таких документів можна вказати на ОН: *інтерциза* 'договір, який укладався між батьками наречених' [20: 143], 'передшлюбний запис, що обумовлює угоду щодо посагу' [16], *передшлюбна інтерциза* [7: 6], ймовірно, пов'язані з лат. *intercession*, від *intercede* 'втручаюся, поручаюся', а також з *інтерцесія* 'в цивільному праві прийняття на себе чужого боргу, поручительства' [12: 291]; *віновний лист, шлюбний лист* [7: 6], пов'язані з *віно, шлюб і лист; змовний лист* 'офіційний документ, який указував на склад посагу' [21: 306], пов'язана зі *змовлятися та лист; поручне, обручне* 'викуп за молоду, гроші, які складає молодий як запоруку', *давати за руки* 'давати домовлену суму одному із сватів як запоруку на випадок, коли одна зі сторін односторонньо відступить від одруження, яку він мав заплатити другій стороні, що хоче додержати згоди' [9 (1: 202)], пов'язані з *поручатися* 'давати поруку за когось-небудь, що-небудь'; *кавіця, кавційний заклад*, пов'язані з польськ. *kaucja* 'грошова застава' [9 (2: 334)]; *запона* [9 (1: 282)] 'т.с.', пов'язана з псл. **zapona*, основа якого пов'язана чергуванням голосних із **zapęti (<*zapęnti)*. Сучасна ОН *шлюбний контракт* 'письмова угода, договір, за яким сторони, що його уклали, мають взаємні зобов'язання щодо шлюбу' має відповідники в обох зіставлюваних мовах: англ. *a marriage settlement* 'т.с.' [1: 660], порт. *acordo de casamento* 'т.с.' (букв. 'згода на шлюб') [27: 666]. Ці ОН у трьох зіставлюваних мовах є культурно-семантичними аналогами.

На весіллі прийнято дарувати подарунки – як молодим, так і їхнім батькам і родичам та іншим учасникам весілля. ОН на їх позначення в зіставлюваних мовах є в основному безеквівалентними, рідше – мають певні відповідники. На позначення весільних подарунків в українській мові використовуються такі ОН, як: *дари* мн. 'подарунки, отримані молодими від гостей' [10: 40]; *подароване* [10: 40]; *чесний подарунок* [19: 361, 359]; *перепійне* [10: 40] 'т.с.'; *марципан* 'подарунок від наречених у вигляді цукерок, пряників, насіння та інших ласощів весільним гостям' [10: 88] – від *марципан* 'тісто з товченого мигдалю або горіхів; кондитерський виріб з нього' (запозичення з італійської через посередництво німецької мови [5 (3: 403)]). В Англії і Португалії особливу роль у весільному обряді відіграє мигдаль. Англ. ОН *to get an almond treat* 'побажати щастя молодим' [25: 56-58], порт. *amêndoa recepção* 'весільна забава' [27: 44] ототожнюють щастя молодих з родючістю горіха. Інші безеквівалентні ОН на позначення весільних подарунків в англійській і португальській весільній обрядовості: амер. англ. *shower* 'прийняття гостей для вручення подарунків (нареченій)' [25: 56], *wedding keepsakes* пестл. 'весільні подарунки, дари'; порт. *corbelha* 'місце для весільних подарунків; подарунки' [24: 313; 3: 238] – від *corbelha* 'кошик', *pinha* розм. 'весільний подарунок' [24] – від *pinha* 'соснова шишка', *vedalhas* мн. розм. 'весільні подарунки (нареченій)' [24: 314; 3: 832]. Укр. і англ. ОН на позначення весільних подарунків є культурно-семантичними аналогами, а у зіставленні з португальськими – культурно-семантичними відповідниками: укр. *весільні подарунки*, англ. *wedding presents / gifts* 'т.с.' [22], пестл. *wedding pressie* 'весільний подарунок' [22], порт. *presentes de núpcias* [24: 312]. Укр. ОН *відклінне* 'прощальний подарунок' [14 (1: 215); 20: 146] пов'язана з *відкланятися* 'кланяючись, попрощатися'.

Таким чином, на основі аналізу внутрішньої форми номінатем і їх семантичної реконструкції можна окреслити наступне: весільні обрядові номінатем на позначення приданого нареченої в англійській і португальській мовах сягають праіндоевропейського

кореня, а українські – старослов'янського походження. Діалектні назви позначень обдаровувань наречених у зіставлюваних мовах відзначаються у більшості випадків запозиченнями, а номінативи новішого походження указують на відмінність структури й форми, що пояснюється етнічно-культурною специфікою мовних одиниць і відображається у процесах номінації при утворенні національно-маркованих номінативом.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник / К.Т.Баранцев. – К.: Радянська школа, 1969. – 1052с.
2. Бенвенист Э. Словарь индоевропейских социальных терминов / Э.Бенвенист. – М.: Прогресс – Универс, 1995. – 456 с.
3. Большой португальско-русский словарь / Сост. Е. Н. Феерштейн, С.М. Старец. – М.: Живой язык, 2001. – 936 с.
4. Головацкий Я.Ф. Народные песни Галицкой и Угорской Руси / Я.Ф.Головацкий. – М., 1878. – Ч. 2 – 3.
5. Етимологічний словник української мови : в 7 т. – К.: Наукова думка, 1982 – 2006. – Т. 1 – 5.
6. Желеховський С. Малорусько-німецький словар : в 2 т. / Є.Желеховський, С. Недільський. – Львів, 1886.
7. Левицкий О. Обычные формы заключения браков в Южной Руси/ О.Левицкий // Киевская старина. – 1900. – № 1. – С. 1 – 15.
8. Лисенко П.С. Словник поліських говорів / П. С. Лисенко. – К.: Наукова думка, 1974. – 260 с.
9. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок : в 2 ч. / Михайло Йосипович Онишкевич. – К.: Наукова думка, 1984.
10. Романюк П.Ф. Лексика некалендарних обрядов Правобережного Полесья (на матеріалі свадобного обряду) : дисс. ... канд. філол. наук : 10.02.02 / П.Ф.Романюк. – К., 1984. – 294 с.
11. Словарь древнерусского языка (XI – XIV вв.) : в 10 т. / Под ред. Р.И.Аванесова. – М.: Русский язык, 1988 – 1991. – Т. 1 – 4.
12. Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука. – К.: УРЕ, 1974. – 776 с.
13. Словник української мови : в 11 т. – К.: Наукова думка, 1970 – 1980.
14. Словарь української мови / Упоряд. Борис Грінченко. – К.: Вид-во АН УРСР, 1958 – 1959. – Т. 1 – 4.
15. Срезневский И.И. Материалы для словаря древнерусского языка: в 3т. / И. И. Срезневский. – СПб., 1893 – 1912.
16. Тищенко О.В. Типологічна характеристика обрядової лексики в російській та українській мовах (на матеріалі весільних номінацій) : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.03 / Олег Володимирович Тищенко. – К., 1994. – 186 с.
17. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. / М.Фасмер. – М.: Прогресс, 1964 – 1973.
18. Черных П.Я. Историко-этимологический словарь современного русского языка : в 2 т. / П. Я. Черных. – М.: Русский язык, 1993.
19. Чубинський П.П. Мудрість віків : Українське народознавство у творчій спадщині Павла Чубинського : в 2 кн. / П.П. Чубинський. – К.: Мистецтво, 1995.
20. Шевченко В.Т. Походження та семантичний розвиток української лексики, пов'язаної з весіллям : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Вікторія Тарасівна Шевченко. – К., 1998. – 186 с.
21. Яворницький Д.І. Словник української мови / Д. І. Яворницький. – Катеринослав : Слово, 1920. – 411 с.
22. A Dictionary of Superstitions / Ed. by Iona Opie. – Oxford : Oxford University Press, 2005. – 973 p.
23. A Short Etymological Dictionary of Modern English / Comp. by Eric Partridge. – L., N.Y. : Routledge, Taylor & Francis Group, 2002. – 2370 p.
24. Almeida G. Obras Completas de Almeida Garrett / G. Almeida. – 2 Vols. – Rio de Janeiro ; Lisboa ; H. Antunes : Livraria Editora, 1904.
25. Baker M. Wedding Customs and Folklore / Margaret Baker. – London : David and Charles, 1977. – 342 p.
26. Brückner A. Słownik etymologiczny języka polskiego / A.Brückner. – Kraków : Kraków. spółki wyd., 1927. – 684 s.
27. Ferreira J.A. Dicionário Inglês – Português / J. A. Ferreira. – Porto : Editorial Domingos Barreira, 1994. – 888 p.
28. Sousa J. Obra Etnográfica: Costumes de Povo Português / J. Sousa. – Lisboa : Publicações Dom Quixote, 1999. – 754 p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Оксана Чайка – викладач кафедри практики англійської мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Наукові інтереси: етнолінгвістика.

ГЕНДЕРНЫЕ УСТАНОВКИ В ВЫРАЖЕНИИ СВОБОДЫ В АНГЛИЙСКОМ ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПРОИЗВЕДЕНИИ

Людмила ЧЕТЫРЕШНИКОВА (Горловка, Украина)

В статье представлен концепт СВОБОДА с точки зрения гендерной семантики на материале художественного твору The Sacred and Profane Love Machine (1974), (I. Murdoch). Статья содержит анализ спільних та відмінних понять свободи/несвободи для чоловіків та жінок. Також розглянуто ставлення жінок до "чоловічої свободи" і ставлення чоловіків до "жіночої свободи".

The article presents the concept FREEDOM within the framework of gender semantics. It describes common and diverse notions of freedom/non-freedom for men and women. The paper also looks at the attitude of women to "man's freedom" and the attitude of men to "woman's freedom". The novel The Sacred and Profane Love Machine (1974), (I. Murdoch) is used as source material for the research.

Доминантой лингвистических исследовательских парадигм последних десятилетий стал принцип антропоцентризма. Важное значение при этом приобретают индивидуальные характеристики языковой личности, к одной из которых относится и гендер, во многом определяющий социальную, культурную и когнитивную ориентацию индивида в мире. Ценности и представления, касающиеся роли и места женщины и мужчины в обществе,